

קול קורא לעריכת מושב בנושא "קהילות עירוניות" בכנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית
תש"פ באוניברסיטת חיפה

פרופ' נורית אלפסי ופרופ' אבינועם מאיר

העיר מתמיד נתפסה ע"י תושביה כמהות דינמית, כשדה ניסויים מרחבי חברתי ותרבותי. אם בעבר גישת עיצוב המרחב העירוני שיקפה את המבניות הטמונה בהפרדה פונקציונלית וחברתית, כיום הגישה הדומיננטית היא עירוב פונקציונלי המוביל גם להגברת העירוב החברתי והתרבותי. גם מעמד הפרט בחברה העירונית (ובכלל) נתפס כמהות דינמית. גישת הגזלשאפט, המייצגת את האינדיבידואליות העירונית, מפנה את מקומה לגישת הגמאיינשפט המייצגת את הקהילתיות העירונית. שתי מגמות אלה מתבטאות בתנועות עירוניות המבקשות להבין מחדש את מושג העיר ולעצב בהתאם את מרחביה. אחת התנועות העירוניות הבולטות היא קהילות עירוניות עם רמות שונות של שיתופיות שמטרתן הינה מתן ביטוי אחר למעמדו של הפרט, לא כאובייקט אטומיסטי, אלא כסובייקט יחסותי, אשר חפץ להימנות עם קבוצה בעלת מטרה הקשורה בשינוי אורח החיים העירוני למען השגת אחריות סביבתית חברתית ומרחבית רבה יותר.

בישראל קיימות כיום עשרות קהילות עירוניות, שחבריהן/חברותיהן מקורם ממגוון של רקעים תרבותיים חברתיים וכלכליים, וכך גם יעדיהן המגוונים בהקמת הקהילות. קהילות אלה הולכות ומתבלטות ונטמעות בנוף העירוני המרחבי והחברתי, לקני המידה השונים שלו, לעיתים תוך הלימה ולעיתים תוך אי-הלימה אתו. ההלימה יכולה לנבוע מזהות ערכים ואינטרסים עם התושבים והרשות המקומית וכך גם אי-ההלימה תוך היווצרות קונפליקטים. לכל אלה יכולות להיות השפעות ניכרות הן על תהליכי התפתחותה של העיר והן על תהליכי תכנונה.

מחקרים מעטים יחסית הקדישו עד כה תשומת לב ישירה ועמוקה למגמות עירוניות אלה בישראל. מטרת המושב המתוכנן לכנס האגודה הגיאוגרפית הישראלית תש"פ בחיפה היא לכנס ביחד חוקרות וחוקרים כדי להציג את מחקריהם/ן בנושא קהילות עירוניות (ואולי אף כפריות). המחקרים יכולים לעסוק בכל היבט אפשרי, תאורטי ואמפירי, חברתי-תרבותי-כלכלי-פוליטי-סביבתי-תכנוני של קהילות עירוניות. נכון לעכשיו רשומים כבר שני מחקרים שלנו עם תלמידות מחקר, ואנחנו מבקשים לבנות מושב שלם בן 4-5 הרצאות. במידת הצורך יקויים אף מושב נוסף בנושא זה. נשמח לקבל הצעות ותקצירים (לנורית אלפסי nurital@bgu.ac.il, או לאבינועם מאיר ameir@bgu.ac.il) עד 15.7.19. הגשת התקצירים אלינו, לאחר אישורם על ידינו, אינה פוטרת מהגשתם האישית הרשמית לכנס והרשמה לכנס לפי כל כללי הועדה המארגנת.

בתודה על שיתוף הפעולה

נורית אלפסי ואבינועם מאיר